

APPENDIX.

CARMEN DE INCARNATIONE,

CENTO VIRGILIANUS.

DEDICATIO AD THEODOSIUM AUGUSTUM.

- Romulidum ductor, clari lux altera solis,*
Eoum qui regna tenes moderamine justo;
Spes orbis, fratrisque decus, dignare Maronem,
Mutatam in melius, divino agnoscere sensu.
- 5 *Scribendum famulo quem jussisti; hic tibi mundi*
Principium, formamque poli, hominemque creatum
Expediet timo: hic Christi proferet ortum,
Insidias Regis, Magorum præmia, doctos
- A *Discipulos, pelagique minas, gressumque per*
 [æquor:
 10 *Hic fluctum famulare jugum, vitamque redactam*
Unius crucis auxilio: reditumque sepultæ
Mortis, et ascensum pariter sua regna petentis.
 • *Hæc relegas, scrivesque diu, tradasque minori*
Arcadio; hæc ille suo generi; hæc tua semper
 15 *Accipiat, doceatque suos augusta propago.*

INCIPIT CARMEN.

Omnipotens genitor tandem miseratus ab alto,¹
Postquam cuncta dedit cælo constare sereno,²

Omnibus in terris divinum aspirat amorem,³
Semper honore pio nomen Natique, Patrisque⁴

SCHOLIA.

Hanc dedicationem non esse Sedulii, sed videri opus alicujus exscriptoris, qui centonem Virgilianum Probæ Falconiæ jussu imperatoris descripserit, ostendi in Prolegomenis num. 42. Exstant hi versus apud Fabricium in comment. poet. Christ. pag. 25, descripti sunt in nonnullis editionibus Sedulii post primum prologum metricum, et ab Arntzenio in præfatione sua ad Sedulii editionem.

1. Bandinius tom. I Biblioth. Florent. p. 723, ex ms. legit, *Romulei doctor*, quod minus placet.

2. Legendum videtur, *Eoi qui regna tenes*, nempe *Eoi pro Orientis*. Ovidius iv Trist. el. 9, vers. 22: *Ibit ad occasum, quidquid dicemus ab ortu: — Testis et Hesperia vocis Eous erit*. Possis etiam *Eoa qui*, producta ultima in *Eoa* ratione cæsura. Si retineatur *Eoum*, erit casus appositus *regna*, vel scribendum potius est cum Labbeo de Script. Eccles. t. II, p. 352, *Eoum pro Eorum*, ut *Romulidum pro Romulidarum*. Beda de Arte metrica advertit, primam in *Eous* communem esse exemplo Sedulii lib. II vers. 74: *Eoi venere Magi*; et l. v vers. 191: *Splendidus auctoris de vertice fulget Eous*. Plura similia sunt exempla. Cæterum in membrana antiquissima bibliothecæ Angelicæ, de qua sermonem habui Prolegom. num. 37, legitur *Eoa*, quæ mea fuerat conjectura. Roscius edi curavit, *Eoi qui regna regis*. Arntzenius, quia; melius editio Pisanaensis Collectionis poetarum, qui.

3. Julius Roscius, *dignare, Marone-Mutato in melius, divinum agnoscere sensum*. Alii etiam exemplar vetus bibliothecæ Angelicæ, uti editum est.

5. Cod. Ang., *jussuras*, quod etsi aperte est contra metrum, tamen recipi potest, si dicamus, auctorem horum versuum longe post Sedulium vixisse: quod fortasse a vero non abhudit. Nonnulli enim interdum antiquiorum personam sibi sumebant, ut eorum nomine versus effunderent. In editione Romana Centonis Probæ ex recensione Julii Roscii scribendum *famulæ quem jussurat*, quod videtur factum, ut nomine feminæ compositum carmen id appareat. Verbo *jussurat* forte intelligitur a Roscio frater Honorii: nam Honorio dedicatum hoc poematum existimat.

6. Roscius e sua correctione, ut ego puto, *polos pro poli*.

7. Roscius eadem ratione immutavit *Expediet timo Christi hic tibi proferet*, ne scilicet hiatum admittat, aut vim consonantis aspirationi tribuat. Idem substituit *ortus pro ortum*.

9. Roscius, *pelagique vias*.

10. Editio Pisaur., *Hic fluctum*: Arntzenius, *Hic fluctum*. Scribendum potius *Hic fluctum*; in hujusmodi enim casibus syncope adhiberi solet a poetis, cujus rei exemplum vide in Prolegom. ad Prudentium n. 215. Est autem *fluctuum*, sive *fluctum* genitivus nominis *jugum*, cui appositum est epitheton *famulare*, h. e., *servile*. Codex Ang., *Hic fructum* nullo sensu; nec melius Roscius, *Hic fractum*.

11. Roscius, *ductis*; alii, *crucis*.

14. Dempsterus in Hist. ecclesiast. Scotor. initio libri III ita corrigendum putat hunc versum *Arcadio ille suo generi, sic hæc tua semper*, fortasse ut effugiat hiatum in *Arcadio, hæc*. Sed usus poetarum ejus temporis erat, ut aspirationi vim consonantis, cum velient, tribuerent, ut accidit supra vers. 6 et 7. In Bibliotheca Fabriciana medi et infimi ævi verbo *Sedulius* alio modo legitur idem versus sine hiatu *Arcadio: hæc legat ille tuo generi, hæc tua semper*, ubi etiam intruditur *tuo pro suo*. Genuina, et communior lectio ea est, quæ a nobis editur. Aliam conjecturam Norisii *Arcadiæ: hæc illa suo generi, etc.*, neque ab auctore ipso probari dixi in Proleg. n. 36. In cod. bibliothecæ Angelicæ *semini* contra metrum *pro generi*. In editione Romana Centonis Probæ ex ingenio Roscii, ut arbitrator, *hæc legat ille suo generi, hæc tua semper*.

¹ Æneid. v, 726:

Imperio Jovis huc venio, qui classibus ignem
Depulit, et cælo tandem miseratus ab alto est.

² Æneid. III, 518:

Postquam cuncta videt cælo constare sereno.

³ Æneid. VIII, 375:

Incipit et dictis divinum aspirat amorem.

⁴ Æneid. VI, 116:

Natique patrisque, Alma, — precor, miserere.

- 5 *Ornare, et canere, paribusque in regna vocari*⁵ A
Auspiciis, hinc progeniem virtute futuram
Egregiam, et totum quæ legibus occupet orbem.
Ne tamen in terris mortalia pectora turbet,
Ignotum numen, Deus æthere missus ab alto,
- 10 *Mortalis visus potuit quantusque videri.*
*Virgo matura fuit jam plenis nubilis annis,*⁶
*Cui genus a proavis*⁷ *ingens, nomenque, de-*
[cusque:
- Intemerata toris talem se læta ferebat,*⁸
*Casta pudicitiam miro servabat amore.*⁹
- 15 *Huic se forma dei, cælo demissus ab alto*¹⁰
*Spiritus, intus alit, casto se corpore miscet.*¹¹
*Ante tamen dubiam dictis solatur amicis:*¹²
Alma parens, mundi Dominum paritura potentem,
*Nam te digna manent generis cunabula*¹³ *sancti,* B
- 20 *Vade, ait, o felix nati pietate, quocumque voca-*
[ris,¹⁴
- Auspiciis manifesta novis, hic vertitur ordo,*¹⁵
*Hujus in adventu fides, et fama perennis.*¹⁶
*Dixerat: illa pavens oculos suffusa nitentes,*¹⁷
*Suspirans, imoque trahens a pectore vocem,*¹⁸
- 25 *Virgo refert: Haud equidem tali me dignor ho-*
[nore:¹⁹
- Non opis est nostræ,*²⁰ *nec fas, nec conjugis um-*
[quam
- Prætendi lædas, aut hæc in fœdera veni:*²¹
Sed post jussa Deum nihil est, quod dicta recusem.
- A *Accipio, agnoscoque libens: sequor omina tan-*
[ta,²²
- 30 *Promissisque Patris*²³ *exsequar cælestia dona,*
Admiranda Dei tantarum munera laudum.
*Panditur interea domus omnipotentis olympi*²⁴
Sideream in sedem, terras unde arduus omnes
*Aspicit, et natum verbis compellat amicis:*²⁵
- 35 *Nate, meæ vires, mea magna potentia solus,*²⁶
Nate, mihi quem nulla dies ab origine rerum
*Dissimilem arguerit,*²⁷ *comitem complector in*
[omnes.
- Te sine nil altum mens inchoat: omnia mecum*
*Æternis regis imperiis,*²⁸ *et quidquid ubique est.*
- 40 *Nulla meis sine te quæretur gloria rebus:*²⁹
Omnia sub pedibus, qua sol utrumque recur-
[rens³⁰
- Aspicit oceanum, vertique, regique videbunt.*
Quæ tibi polliceor, neque est te fallere quid-
[quam,
- Hæc tibi semper erunt vatium prædicta prio-*
[rum:³¹
- 45 *Nec mea jam mutata loco sententia cedit.*³²
Nascere, præque diem veniens age, lucifer, al-
[num;³³
- Nascere, quo toto surgat gens aurea mundo.*³⁴
*Unde etiam magnus cælorum nascitur ordo;*³⁵
*Nascere, ut incipiant magni procedere menses,*³⁶
- 50 *Ne maneant nobis priscae vestigia fraudis;*³⁷

SCHOLIA.

- ⁵ Æneid. vii, 256:
Paribusque in regna vocari
Auspiciis, hinc progeniem virtute futuram
Egregiam, et totum quæ viribus occupet orbem.
- ⁶ Æneid. vii, 55:
Jam matura viro, jam plenis nubilis annis.
- ⁷ Æneid. xii, 225:
Cui genus a proavis ingens, clarumque paternæ
Nomen erat virtutis.
- ⁸ Æneid. i, 507:
Talis erat Dido, talem se læta ferebat.
 Georg. ii, 524:
Casta pudicitiam servat domus.
- ¹⁰ Eclog. iv, 7:
Jam nova progenies cælo demittitur alto.
- ¹¹ Æneid. vi, 726:
Spiritus intus alit, totamque infusa per artus
Mens agitatur molem, et magno se corpore miscet.
- ¹² Æneid. v, 770:
Excipit, ac fessos dictis solatur amicis.
- ¹³ Æneid. iii, 105:
 Gentis cunabula nostræ.
- ¹⁴ Eclog. iii, 49:
 Veniam quocumque vocaris.
- ¹⁵ Æneid. iii, 375:
Auspiciis manifesta fides, sic fata deum rex
Sortitur, voluitque vices, is vertitur ordo.
- ¹⁶ Æneid. ix, 79:
Dicite: prisca fides facta, sed fama perennis.
- ¹⁷ Æneid. i, 252:
 Oculos suffusa nitentes.
- ¹⁸ Æneid. i, 375:
Suspirans, imoque trahens a pectore vocem.
- ¹⁹ Æneid. i, 359:
Tunc Venus: Haud equidem tali me dignor ho-
[nore.
- ²⁰ Æneid. i, 605:
Non opis est nostræ, Dido . . .
- C ²¹ Æneid. iv, 339:
 . . . *Aut hæc in fœdera veni.*
- ²² Æneid. ix, 21:
 Sequitur omina tanta.
- ²³ Æneid. v, 863:
Promissisque patris Neptuni.
- ²⁴ Æneid. x, 1 seqq.:
Panditur interea domus omnipotentis olympi,
Conciliumque vocat divum pater atque hominum
[rex
- Sideream in sedem, terras unde arduus omnes*
Aspicit.
- ²⁵ Æneid. ii, 372:
Inscius, atque ultro verbis compellat amicis.
- ²⁶ Æneid. i, 668:
Nate, meæ vires, mea magna potentia solus.
- ²⁷ Æneid. ix, 281:
 . . . *Me nulla dies tam fortibus ausis*
Dissimilem arguerit.
- ²⁸ Æneid. i, 254:
Æternis regis imperiis.
- ²⁹ Æneid. ix, 278:
Nulla meis sine te quæretur gloria rebus.
- ³⁰ Æneid. vii, 100 et 101:
Omnia sub pedibus, qua sol utrumque recurrens
Aspicit oceanum.
- ³¹ Æneid. iv, 464:
Multaque præterea vatium prædicta priorum.
- ³² Æneid. ix, 219.
- ³³ Ecloga viii, 17.
- ³⁴ Ecloga iv, 9:
Desinet, ac toto surgat gens aurea mundo.
- ³⁵ Eclog. iv, 5:
Magnus ab integro sæclorum nascitur ordo.
- ³⁶ Eclog. iv, 12:
 . . . *Incipient magni procedere menses.*
- ³⁷ Eclog. iv, 31:
Pauca tamen suberunt priscae vestigia fraudis.

- Prospera venturo lætentur ut omnia sæclo.* ³⁸ A *E diverso sedem quotiens venietis* ⁶³ in unam,
Aggredere o magnos, aderit jam tempus, hono-
 [res : ³⁹ *Undique collecti pacem laudate* ⁶⁴ frequentes.
⁷⁵ *Cogite consilium, coeant in sædera dextræ,* ⁶⁵
Aspera tum positis mitescent sæcula bellis, ⁴⁰
Pacatumque reges patriis virtutibus orbem. ⁴¹ - *Qua datur pacis solum inviolabile pignus.* ⁶⁶
⁵⁵ *Haud mora, continuo Patris præcepta facessit :* ⁴² *Discite justitiam, æterna in pace futuræ*
Æthere se mittit, ⁴³ *figitque in Virgine vultus,* ⁴⁴ *Concordes animæ, si non irrita dicta putatis.* ⁶⁷
Nec mortale tuens, afflata est numine quando
Jam propiore Dei. ⁴⁵ *Nam tempore eodem*
Matri longa decem tulerunt fastidia menses ; ⁴⁶ *Nulla dies usquam memori vos eximet ævo :* ⁶⁸
⁶⁰ *Et nova progenies* ⁴⁷ *mox clara in luce refulsit.* ⁴⁸ *80 Mortalem eripiam formam,* ⁶⁹ *et præmia reddam*
Mox etiam magni processit numinis astrum, ⁴⁹ *Fortunatorum nemorum, sedesque beatas.* ⁷⁰
Stella facem ducens multa cum luce cucurrit. ⁵⁰ *Non eritis regno indecores, nec vestra feretur*
Ille dies primus lethi, primusque salutis ⁵¹ *Fama levis,* ⁷¹ *mecum pariter considite regnis.*
Monstrat iter vobis ad eum, quem semper acer-
 [bum ⁵² B *Urbem quam statuo, vestra est,* ⁷² *intrare licebit.*
⁶⁵ *Semper honoratum cuncti celebrate faventes.* *85 Nusquam abero; et tulos patrio vos limine sis-*
Annua vota tamen ⁵³ *noctem non amplius unam* ⁵⁴ *Idem venturos tollenus in astra nepotes.* ⁷³
Haud pægenes vigilate, viri, ⁵⁵ *dapibusque futuris* ⁵⁶ *Quæ vero nunc quoque vobis, dum vita manebit,*
Luce palam cumulate piis altaria donis. ⁵⁷ *Præmia digna feram? non vobis numine nostro*
Hac vestri maneat in religione nepotes ; ⁵⁸ *Divitis uber agri, rerumque opulentia deerit.* ⁷⁴
⁷⁰ *Jamque egomet venio, sedes arcemque reviso.* ⁵⁹ *90 Fundit humo facilem victum justissima tellus,*
Accipite ergo animis, atque hæc mea figite dicta, ⁶⁰ *Proventuque onerat sulcos, atque horrea vincit:* ⁷⁷
Ore favete omnes, ⁶¹ *et huc advertite mentem.* ⁶² *Floret ager, spumat plenis vindemia labris.* ⁷⁸
Exuberat fetus ramos frondentis olivæ :
Quotque in flore novo pomis se fertilis arbor
⁹⁵ *Induerit, totidem autumnio matura tenebit.* ⁷⁹

SCHOLIA.

- ³⁸ Eclog. iv, 52 :
Aspice, venturo lætentur ut omnia sæclo.
³⁹ Eclog. iv, 48 :
Aggredere o magnos, etc.
⁴⁰ Æneid. i, 295 :
Aspera tum positis mitescent sæcula bellis.
⁴¹ Eclog. iv, 47 :
Pacatumque reges patriis virtutibus orbem.
⁴² Georg. iv, 548 :
Haud mora, continuo matris præcepta facessit.
⁴³ Æneid. ix, 645 :
Æthere se mittit.
⁴⁴ Æneid. xii, 70 :
Illum turbat amor, figitque in virgine vultus.
⁴⁵ Æneid. vi, 50 :
Nec mortale sonans, afflata est numine quando
Jam propiore Dei.
⁴⁶ Eclog. iv, 61.
⁴⁷ Eclog. iv, 7 :
Jam nova progenies.
⁴⁸ Æneid. ii, 590 :
et pura per noctem in luce refulsit.
⁴⁹ Eclog. ix, 47 :
Ecce Dionæi processit Cæsaris astrum.
⁵⁰ Æneid. ii, 694.
⁵¹ Æneid. iv, 169 :
Ille dies primus lethi, primusque malorum
Monstrat iter vobis, etc.
⁵² Æneid. v, 49 :
Jamque dies, ni fallor, adest, quem semper acer-
 [bum,
Semper honoratum, sic dii voluistis, habebo.
⁵³ Æneid. v, 53 :
Annua vota tamen, solemnesque ordine pompas.
⁵⁴ Æneid. i, 687 :
Tu faciem illius, noctem non amplius unam
Falle dolo.
⁵⁵ Æneid. iv, 573 :
Præcipites vigilate, viri.
⁵⁶ Æneid. i, 214 :
Illi se prædæ accingunt, dapibusque futuris.
⁵⁷ Æneid. xi, 50 :
et vota facit, cumulatque altaria donis.
⁵⁸ Æneid. iii, 409 :
Hac casti maneat in religione nepotes.
⁵⁹ Æneid. ii, 760 :
Procedo ad Priami sedes, arcemque reviso.
⁶⁰ Æneid. iii, 250.
⁶¹ Æneid. v, 71 :
Ore favete, omnes . . .
 C ⁶² Æneid. viii, 440 :
et huc advertite mentem.
⁶³ Æneid. xii, 446 :
Vidit ab adverso venientes.
⁶⁴ Æneid. xi, 460 :
Cogite concilium, et pacem laudate sedentes.
⁶⁵ Æneid. xi, 292 :
. . . Coeant in sædera dextræ.
⁶⁶ Æneid. xi, 363 :
Turne, simul pacis solum inviolabile pignus.
⁶⁷ Æneid. xii, 504 :
. . . æterna gentes in pace futuras
Concordes animæ, si non irrita dicta putatis.
⁶⁸ Æneid. ix, 446 :
Nulla dies unquam, etc.
⁶⁹ Æneid. ix, 101 :
Mortalem eripiam formam, magnique jubebo
Æquoris esse deas.
⁷⁰ Æneid. vi, 639.
⁷¹ Æneid. viii, 251 :
Non erimus regno indecorés, nec vestra feretur
Fama levis.
⁷² Æneid. i, 576 :
Vultis et his mecum pariter considerare regnis?
Urbem quam statuo, vestra est.
⁷³ Æneid. ii, 620.
⁷⁴ Æneid. iii, 158.
⁷⁵ Æneid. vii, 261 :
. . . Non vobis, rege Latino,
Divitis uber agri, Trojæque opulentia deerit.
⁷⁶ Georg. ii, 460.
⁷⁷ Georg. ii, 518 :
Proventuque oneret sulcos, atque horrea vincat.
⁷⁸ Georg. ii, 6.
⁷⁹ Georg. iv, 142 et 143 :
Quotque in flore novo pomis se fertilis arbor
Induerat, . . . tenebat.

Non liquidi gregibus fontes, non gramina deerunt : A
Et quantum longis carpent armenta diebus.
*Exigua tantum gelidus ros nocte reponet.*⁸⁰
*Hæc sunt, quæ nostra deceat vos voce moneri.*⁸¹
 100 *Virtute felices, et condita mente tenete.*⁸²
Hæc ubi dicta dedit, mox sese attollit in auras,
*Suspiciens cælum, caput inter nubila condit.*⁸³
Atque ita discedens terris, animisque suorum

Concretam exemit labem, purumque reliquit
 105 *Æthereum sensum, atque aurai simplicis ignem.*⁸⁴
*Ex illo celebratus honos, lectique minores*⁸⁵
*Servavere diem, atque hæc pia sacra quotannis*⁸⁶
*Matres, atque viri, pueri, innuptæque puellæ*⁸⁷
*Carminibus celebrant, paterisque altaria libant.*⁸⁸
 110 *Ast ego, qui cecini magnum et mirabile numen,*
Hæc eadem gentique meæ generique manebunt.

SCHOLIA.

⁸⁰ Georg. II, 200 :

Non liquidi desunt.
Et quantum longis carpent armenta diebus,
Exigua tantum gelidus ros nocte reponet.

⁸¹ Æneid. III, 461 :

Hæc sunt, quæ nostra liceat te voce moneri.

⁸² Æneid. III, 588 et 492 :

. tu condita mente teneto.
Virtute felices, quibus est fortuna peracta.

⁸³ Æneid. IV, 176 et 177 :

. mox sese attollit in auras,
Ingrediturque solo, et caput inter nubila condit.

⁸⁴ Æneid. VI, 746, 747.

⁸⁵ Æneid. VIII, 268, 269.

⁸⁶ Æneid. V, 59 :

Atque hæc mea sacra quotannis.

⁸⁷ Æneid. VI, 306, 307 :

Matres, atque viri, defunctaque corpora vita
Magnanimum heroum, pueri, innuptæque puellæ.

⁸⁸ Æneid. XII, 174 :

. paterisque altaria libant.

In hoc centonario carmine alicubi aut auctor, aut librarius peccavit: v. 11, *Virgo matura* male corripitur prima in *matura*; v. 20, plures abundant syllabæ; v. 22, producitur prima in *fides*; v. 25, fortasse legendum, *haud tali equidem*, et v. 28, *post jussa Dei*, et v. 30, *patriis sequar hæc*; v. 50, in Bibliotheca Fabriciana med. ævi legitur *præstigia fraudis pro vestigia*, et v. 54, *regent pro reges*. Versus 58, *Jam propiore Dei*. Nam tempore eodem brevior est uno pede. Versu 75 corripitur ultima in *diverso*, et prima in *sedem*; v. 76, producitur prima in *datur*. Versus 78 abundat una syllaba; et falso Virgilius in nota ascribitur; duo prima verba, *Concordes animæ*, sunt ex lib. VI, vers. 827. Error etiam metri est in *quoque* v. 87, nisi legas *quæ*; in *exuberat* v. 93. Ad v. 17, in not. 12, versus Virgiliti habere debet, *Quos bonus Æneas dictis solatur amicis*; ad v. 52, in not. 24, pro *Aspiciat*, Virgilius habet *Castraque Dardanidum aspectat*. Ad v. 52, erat in not. 39, *Eclog. VI,*

restitui *Eclog. IV*, et ad v. 53, in not. 40, notabatur versus 195, pro 295, atque ita alios numerorum errores sustuli. Ad v. 63, in not. 51, non sunt verba Virgiliti *Monstrat iter vobis, sed Causa fuit*. In editione Martenii v. 30 est *patri exsequar pro patris exsequar*.

B Leges Centonis, quas alii statuunt, auctor hujus carminis aut ignoravit, aut neglexit: conjungit enim aliquando duos Virgiliti versus, ut apud hunc exstant uniti. Vide not. 84. Docet autem Ausonius in epistola ad Paulinum, id non licere; qui Centonem sic delinuit: *Variis de locis, sensibusque diversis quædam carminis structura solidatur in unum versum, ut coeant aut cæsi duo, aut unus, et sequens cum medio. Nam duos junctim locare ineptum est, et tres una serie, moræ nugæ*. Alia addit Ausonius, quæ Julius Roscius illustrat in tractatione, quam carminibus Lælii et Julii Capiluporum attexit. Consuli etiam potest Possevinus Biblioth. select. tom. II, lib. XVII, cap. 24, qui observat centones Lælii Capilupi, propter verba quædam a nostræ religionis more aliena, et alia quædam licentiora illorum temporum prohibito fuisse; ac rursus purgatos prodidisse, quibus suos adjunxit Julius Capilupus, patruo Lælio nihilo inferior. In exemplum Possevinus proferi centonem Julii ad B. Virginem et Laurentam: in quo tamen nonnullum verbum excidit a religionis nostræ more alienum, ut v. 4, *Quæ nunc æthereos inter dea candida nimbos*. Dixi de hoc epitheto *dææ* in not. ad epigramma Sedulii, quod ne in centone quidem Deiporæ attribui velim. His, opinor, de causis Gelasius Centonem de Christo Virgilianis compaginatum versibus inter apocrypha retulit, secutus fortasse S. Hieronymum, qui in epist. ad Paulinum ait: *Quasi grande sit, et non vitiosissimum dicendi genus depravare sententias, et ad voluntatem suam Scripturam trahere repugnantem. Quasi non legerimus Homerocentonas, et Virgiliocentonas, ac non sic etiam Maronem sine Christo possimus dicere Christianum; quia scripserit: Jam redit et Virgo, etc. Puerilia sunt hæc, et circulatorum ludo similia, docere, quod ignores*.

CARMINA EPIGRAMMATICA.

Epigramma Turcii Rufii Asterii, qui Sedulii carmina collegit, sive dedicatio carminum.

Sume, sacer meritis, veracis dicta poetæ,

Quæ sine figmenti condita sunt vitio.

Quo caret alma fides, quo sancti gratia Christi,

Per quam justus ait talia Sedulius.

SCHOLIA.

1. De Asterio auctore hujus epigrammatis disputatum fuit in Prolegom. n. 136 seqq. In 1 versu recentes editores ex cod. Cant. legunt *pater meritis*. Barthius, Sirmondus, Labbeus e suis mss., codices nostri, et alii, *sacer meritis*, et accipi potest *sacer* substantive pro *sacerdos*, de qua significatione dixi in Prolegom. n. 156, ubi alias meas conjecturas de hoc versu exposui. Arntzenius tenuit *pater*, quamvis ejus quoque codex referat *sacer*; ait enim, jam hoc titulo patris ornatum a Sedulio fuisse Macedonium in epistola dedicatoria, *Priusquam me, venerabilis pater,*

D etc. Levis tamen est hæc conjectura. Cellarius cum Sirmondo edidit *veracia*: reliqui omnes habent *veracis*, quod aptius coheret cum vers. seq.

2. *Figmenti*; respicit Asterius versum Sedulii 17 l. 1, *Cum sua gentiles studeant figmenta poetæ*. Paulinus carm. 10 ad Ausonium, *Figmenta rata mobilant*.

3. In not. ad Gyrard. de Poet. legitur *Quo caret*; corrige, *Quo caret*. Arntz., *sancti quo*; alii, *quo sancti*.

4. Reg. 2, *justus tot talia*; alii, melius, *justus ait talia*.